

Titlul analizei impactului	Analiza impactului la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea și completare unor acte normative (privind măsurile de sprijin zonele economice libere)
Data:	10.06.2024
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Subdiviziunea:	Direcția politici de atragere a investițiilor și dezvoltarea industrială
Persoana responsabilă și datele de contact:	Eduard Țugui, Șef Direcție, eduard.tugui@mded.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Proiectul de lege privind modificarea și completare unor acte normative (privind măsurile de sprijin zonele economice libere) urmează să soluționeze, în fond, următoarea problemă:

- *Acordarea ajutorului de stat rezidenților zonelor economice libere (sub forma facilităților fiscale aferente impozitului pe venit) nelimitat în timp și fără respectarea cadrului normativ aprobat de către Consiliul Concurenței și, pe cale de consecință, denaturarea concurenței pe anumite piețe/sectoare din economia Republicii Moldova.*

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Zonele Economice Libere (ZEL) din Republica Moldova au fost create în contextul *delocalizării* producției industriale și extinderii platformelor investiționale cu regimuri speciale (vamale și fiscale) în economiile emergente și cele în tranziție, care au marcat economia mondială la confluența secolelor XX-XXI. După ce la mijlocul anilor 1990 sunt create primele Zone ale Antreprenoriatului Liber (ZAL), în care mai multe întreprinderi autohtone încercau să depășească dificultățile tranziției și să devină competitive într-o piață concurențială globală, grație facilităților fiscale și vamale, relansarea activității industriale pe aceste platforme investiționale începe odată cu adoptarea Legii nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere și crearea a două celor mai mari ZEL-uri (ZEL „Bălți” și ZEL „Ungheni-Business”).

În această ordine de idei, ZEL-urile au fost create în scopul accelerării dezvoltării social-economice a anumitor teritorii și a economiei naționale în ansamblu prin atragerea investițiilor autohtone și străine, implementarea tehnicii și tehnologiilor moderne, dezvoltarea producției orientate spre export, aplicarea experienței avansate din domeniul producției și a managementului, și crearea locurilor de muncă. Instituirea și extinderea activității ZEL-urilor, în special a proiectelor investiționale în domeniul industriei componentelor auto, a determinat creșterea intensivă a ramurii constructoare de mașini și echipamente, marcând o creștere medie anuală de peste 20% în perioada 2011-2021, până la provocările asociate cu războiul din Ucraina. De asemenea, producția industrială din ZEL-uri a stimulat exporturile și creșterea economică, în timp ce companiile rezidente angajează o parte semnificativă din muncitorii angajați în sectorul industrial.

Pe teritoriul Republicii Moldova activează 6 zone economice libere (zone ale antreprenorialului liber), care conform situației de la 31 decembrie 2023, raportau următorii indicatori economici:

- Numărul rezidenților – 258.
- Stocul de investiții realizate de către rezidenți – 586,1 mil. dolari SUA.
- Numărul angajaților rezidenților – cca 16.000 persoane.
- Valoarea totală a impozitelor și altor plăți obligatorii – 1105,2 mil. lei sau cu 27,8 % mai mult comparativ cu anul 2022.

Genul prioritar de activitate în zonele economice libere este activitatea industrială (cablaj electric, lămpi LED, articole de mobilă, covoare, fire, țesătură, detergenți). Cea mai mare parte a producției industriale a fost exportată în anul 2023, cca. 11388,8 mil. lei (90,6%).

Dincolo de performanțele realizate în ultimele decenii și datele menționate supra, datele pe ultimii ani arată că în timp ce ponderea angajaților din ZEL din total angajați în industria prelucrătoare a rămas relativ stabilă, în jurul de 19%, contribuția investițiilor din ZEL la total investiții private a scăzut de la un vârf de cca 8,2% în 2016, la cca 3,4% în anul 2023.

Figura 1. Contribuția ZEL la ocuparea în industria prelucrătoare, %

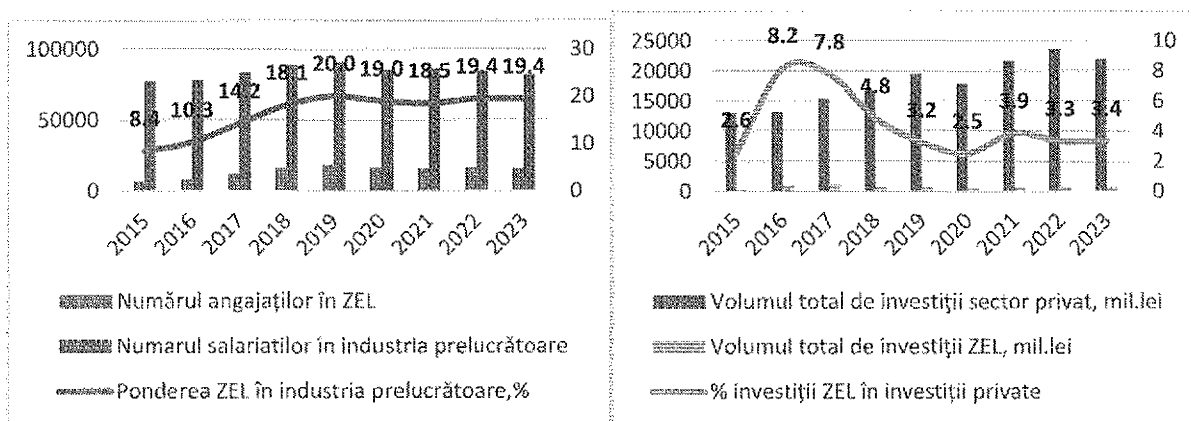

Figura 2. Contribuția ZEL la investițiile private, %

Sursa: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Biroul Național de Statistică

De asemenea, este în scădere ponderea producției industriale din ZEL-uri în total producție industrială, de la 22,1% în 2019, la 16,2% în anul 2022. În aceeași ordine de idei, ponderea exporturilor din cadrul acestor platforme investiționale din total exporturi autohtone a scăzut de la peste 35% în anul 2018, la puțin sub 20% în anul 2022.

Figura 3. Contribuția ZEL în industria prelucrătoare, %

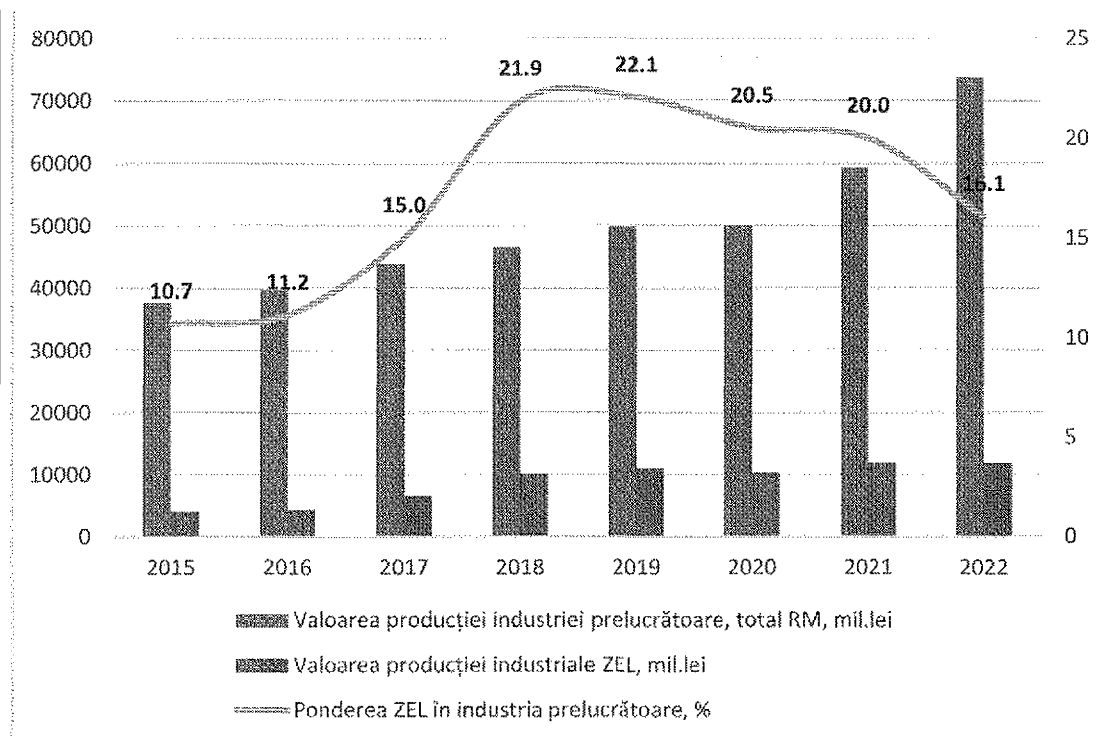
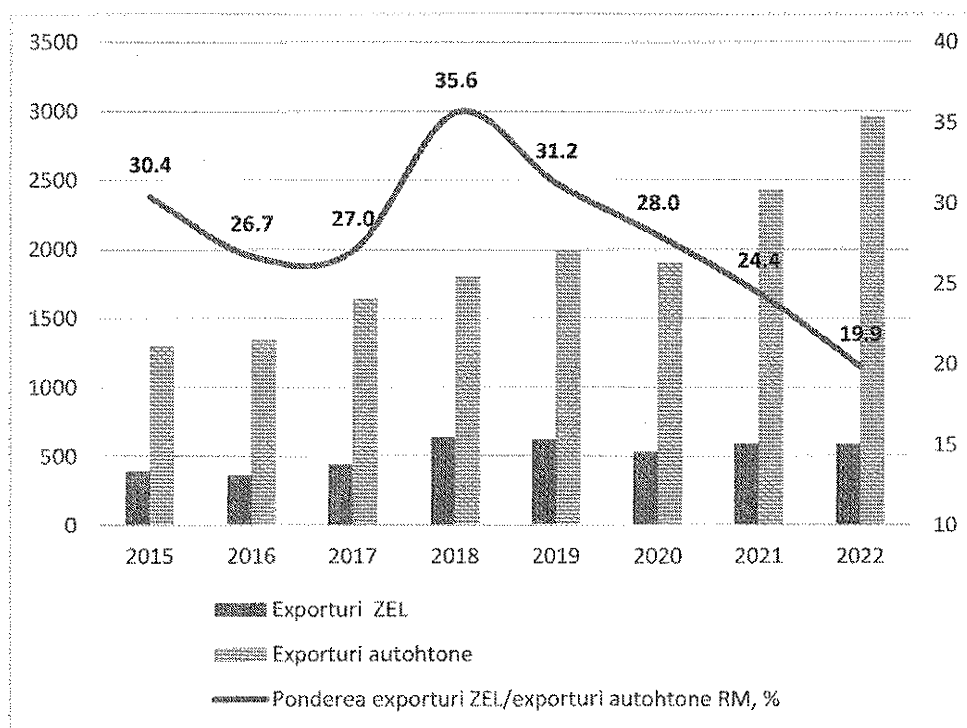

Figura 4. Ponderea ZEL în exporturile autohtone, %

Totodată, faptul că ajutorul de stat în zonele economice libere, sub forma scutiilor aferente ipozitului pe venit, este acordat nelimitat în timp și indiferent de genurile de activitate ale agenților economici, conduc la denaturarea concurenței pe anumite piețe/sectoare ale economice naționale, cum sunt *inter alia*: activitățile comerciale externe (reexport), industria producției de alcool, industria electronică, industria componentelor auto etc. De altfel, faptul că facilitățile fiscale sunt acordate tuturor rezidenților zonelor economice libere, indiferent de genul de activitate, reprezintă și o „discriminare pozitivă” pentru agenții economici din industriile prelucrătoare menționate supra, din moment ce resursele statului nu sunt orientate doar spre stimularea investițiilor și producției industriale, dar sunt oferite pentru genuri de activitate și companii care practică reexportul cu bunuri de lux, fără să realizeze careva investiții sau să creeze locuri de muncă. Problema menționată supra, implică existența unor facilități fiscale pentru genuri de activitate improprii acordării de facilități –

reexportul mașinilor de lux – este menționată și în *Hotărârea Curții de Conturi nr.50 din 13 septembrie 2022 cu privire la Raportul auditului conformității asupra administrării sistemului de facilități fiscale și vamale în anii 2020-2021.*

Prin urmare, proiectul de lege modifică și completează legislația primară necesară pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat prin Hotărâre de Guvern, care menține intactă forma de ajutor de stat existentă – scutirea de impozitul pe venit în proporție de 100/50/25%, după caz – dar condiționează ajutorul de stat de mărimea investițiilor realizate și în conformitate cu intensitatea ajutorului de stat regional. Altfel, dincolo de nerespectarea angajamentelor asumate în Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova și nerespectarea normelor legale naționale în materie de concurență (Legea concurenței nr. 183/2012 și Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat), acordarea ajutorului de stat rezidenților zonelor economice libere (nelimitat în timp și fără respectarea regulilor cu privire la guvernarea și intensitate) denaturează concurența pe anumite piețe din economia Republicii Moldova, economie conectată gradual la piața internă a Uniunii Europene.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Modelul zonelor economice libere implementate în Republica Moldova, implicit acordarea ajutorului de stat fără condiționalitatea investițiilor și/sau locurilor de muncă. De asemenea, garanțiile de stat acordate rezidenților zonelor economice libere, statuate la art. 13 din Legea nr. 440/2001, de rând cu importanța zonelor economice libere pentru economia Republicii Moldova, unde sunt angajați cca 16.000 de salariați, au determinat acordarea ajutorului de stat rezidenților contrar procedurilor și prevederilor stabilite în Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și, în egală măsură, contrar normelor UE cu privire la ajutorul de stat.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Legea nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere a fost în mare măsură inspirată din Legea nr. 1451/1993 privind zonele antreprenoriatului liber, în timp cadrul normativ național în materie de concurență și ajutor de stat, aliniat la *aquis*-ul UE, se dezvoltă un deceniu mai târziu și anume odată cu adoptarea Legii concurenței nr. 183/2012 și Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. În această ordine de idei, contrar prevederilor cadrului normativ național menționat supra, ajutorul de stat sub forma facilităților fiscale aferente scutirilor la impozitul pe venit este acordat „din oficiu” tuturor rezidenților zonelor economice libere, indiferent de genul de activitate sau proiectele investiționale realizate, este acordat fără notificarea corespunzătoare la Consiliul Concurenței, este nelimitat în timp și fără respectarea regulilor cu privire la guvernarea și intensitate.

În contextul negocierilor pe marginea Acordului de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova, implicit a Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, a fost consolidat cadrul normativ național în materie de concurență și, în același timp, au fost setate angajamentele Republicii Moldova de a alinia schemele de ajutor de stat existente la normele UE. Totodată, date fiind garanțiile de stat existente la alin (2) art. 13 din Legea nr. 440/2001 și anume – *În cazul în care sînt adoptate legi noi care înrăutățesc condițiile de activitate a rezidenților în ceea ce privește regimurile vamal, fiscal și alte regimuri prevăzute de legile referitoare la activitatea zonelor libere, rezidenții sunt în drept, pe parcursul unei perioade de 10 ani, dar care nu va depăși termenul de funcționare a zonei libere concrete, să activeze conform prevederilor legilor în vigoare pînă la data punerii în aplicare a noilor legi* – Guvernul Republicii Moldova a negociat o perioadă tranzitorie de 10 ani de aliniere a schemei de ajutor de stat în zonele economice libere, care prevede că: „Toate schemele de ajutoare de stat [...] se aliniază în termen de opt ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord. [...], perioada de aliniere se prelungește cu o perioadă maximă de **până la zece ani** de la data intrării în vigoare a prezentului acord cu privire la schemele de ajutoare de stat instituite în

temeiul Legii Republicii Moldova cu privire la zonele economice libere nr. 440-XV din 27 iulie 2001.” (Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova, art. 341(3)).

Problema este determinată de faptul că, angajamentele Tratatului internațional prenotat - *Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova* – nu au fost transpuse în cadrul normativ național, implicit în Legea nr. 440/200 și în Codul fiscal al Republicii Moldova. Mai mult, în locul operării modificărilor la art. 13 din Legea nr. 440/2001 care reglementează garanțiile de stat, prin care să fie setată perioada de 10 ani la data de 1 septembrie 2024 (Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova, implicit Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, au intrat parțial în vigoare la 1 septembrie 2014) pentru regimul vamal și fiscal existent, au fost realizate modificări succesive ale cadrului normativ, implicit prin Legea nr. 64/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care aduc facilități suplimentare sub garanțiile nelimitate în timp.

Lipsa modificărilor și completărilor la cadrul normativ național, în vederea alinierii schemei de ajutor de stat la cadrul normativ național, aliniat la *aquis*-ul UE, poate să conducă la următoarele consecințe:

- a) Autosesizarea Comisiei Europene cu privire la nerespectarea angajamentelor setate în Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova și, pe cale de consecință, măsurile pe care le are la îndemână UE pentru asemenea situații – blocarea tranșelor de asistență macrofinanciară și/sau amânarea deschiderii negocierilor de aderare, cel puțin pe Capitolul 8 – *Politica în domeniul concurenței* – și a întregului Cluster aferent.
- b) Inițierea procedurii de investigație din domeniul ajutorului de stat a Consiliului Concurenței, în baza procedurii privind ajutorul ilegal, finalizată cu o decizie de modificare/abrogare a actului juridic în baza căruia s-a acordat ajutorul de stat, implicit de recuperare a ajutorului de stat acordat în zonele economice libere, cât și a dobânzilor aferente (*art. 13-15, Legea nr. 139/2012*).
- c) Menținerea funcționării unor piețe neconcurențiale în economia Republicii Moldova.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate este constituit din următoarele acte normative:

1. Legea nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere;
2. Legea nr. 26/2010 privind Zona Economică Liberă „Bălți”;
3. Legea nr. 625/1995 cu privire la Zona Antreprenoriatului Liber „Expo-Business-Chișinău”;
4. Legea nr. 626/1995 privind Zona Antreprenoriatului Liber „Tvardița”;
5. Legea nr. 1295/2002 privind Zona Economică Liberă „Ungheni-Business”;
6. Legea nr. 1527/1998 privind Zona Antreprenoriatului Liber „Valkaneș”;
7. Legea nr. 1529/1998 privind Zona Antreprenoriatului Liber -Parcul de Producție "Taraclia".
8. Codul fiscal nr.1163/1997;

Cadrul juridic actual, prevederile care se conțin în actele normative menționate supra, reglementează acordarea ajutorului de stat rezidenților zonelor economice libere în condiții care contravin normelor naționale în materie de ajutor de stat și contrar angajamentelor setate în Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova.

Reglementările existente care condiționează intervenția statului sunt:

9. Acordul de Asociere între Uniunea Europeană, Euratom și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte;

10. Legea concurenței nr. 183/2012;

11. Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivul intervenției:

- Instituirea concurenței echitabile pe piețele/sectoarele economice din Republica Moldova, implicit acordarea ajutorului de stat rezidenților zonelor economice libere în funcție de mărimea investițiilor și cu respectarea intensității.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Lipsa de intervenție presupune menținerea cadrului normativ actual în vigoare și, drept consecință, conține următoarele repercusiuni:

- Nerespectarea angajamentelor în raport cu Uniunea Europeană, angajamente setate într-un Tratat internațional;
- Nerespectarea cadrului normativ național cu privire la reglementările procedurale și intensitatea ajutorului de stat regional;
- Menținerea unor piețe interne neconcurențiale.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea novațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Proiectul de lege modifică și completează legislația primară necesară aprobării Schemei de ajutor de stat regional pentru rezidenții zonelor economice libere prin Hotărâre de Guvern, implicit Legea nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere, Codul fiscal al Republicii Moldova, Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și 6 Legi ale celor 6 zone economice libere existente în Republica Moldova:

Proiectul prevede modificarea și completarea unor prevederi ale Legii nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere sub aspectul respectării legislației naționale în materie de concurență, în mod special:

- Proiectul prevede modificarea alineatului (2) din art. 13 și anume prin stipularea că, garanțiile cu privire la regimul fiscal și vamal nu vor mai fi pentru perioada nedeterminată, dar până la data de 1 ianuarie 2034, fără să depășească termenul de funcționare a zonei economice libere și doar pentru persoanele fizice și juridice înregistrate în calitate de rezident până la data de 31 decembrie 2023.
- Proiectul prevede introducerea unui alineat nou (2¹) în art. 13, care nu elimină garanțiile de stat pentru rezidenții zonelor economice libere, dar, în cazul regimului fiscal, condiționează facilitățile aferente impozitului pe venit de mărimea investițiilor realizate și în funcție de pragul de intensitate a ajutorului de stat, în conformitate cu normele UE și legislația națională cu privire la ajutorul de stat. Astfel, cadrul normativ național, aliniat la *aquis*-ul UE, prevede o intensitate maximă a ajutorului de stat de 50% (exp.: la o investiție de 1 milion de MDL, ajutorul de stat nu trebuie să depășească 500 mii MDL, în cazul dat acordat sub forma scutirilor la plata impozitului pe venit).

Proiectul prevede modificarea și completarea Codului fiscal nr.1163/1997, implicit:

- Proiectul prevede divizarea articolului 49 în două alineate. Dispozițiile actuale ale art. 49, care reglementează impozitarea rezidenților zonelor economice, rămân intacte și vor

constitui alin (1). Totodată, articolul se completează cu alineatul (2) care este coroborat cu alineatul introdus în art. 13 din Legea nr. 440/2001 și stipulează că, ajutorul de stat sub forma scutirilor de la plata impozitului pe venit prevăzute la alin (1) este oferit până la 1 ianuarie 2034 și nu va fi oferit „din oficiu”, dar în funcție de volumul investițiilor și respectând intensitatea specifică schemelor de ajutor de stat regional.

- Proiectul prevede completarea Codului cu art. Articolul 50¹., în vederea instituirii unei noi scheme de ajutor de stat regional pentru investițiile din industria prelucrătoare, în conformitate cu prevederile Programului național de industrializare pentru anii 2024-2028. Astfel, impozitul pe venitul obținut de întreprinderile din sectorul industrial beneficiare ale schemei de ajutor de stat regional pentru investiții se va percepe în proporție de 50% din cota stabilită în Republica Moldova.

Proiectul prevede modificarea și completarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, implicit:

- Proiectul introduce termenul de administrator al ajutorului de stat, în cazul în care furnizorul ajutorului de stat delegă administrarea ajutorului unei alte unități/persoane juridice. Modificarea este determinată de faptul că, furnizorul ajutorului de stat în zonele economice libere va fi Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, dar administrarea se va realiza prin intermediul Administrațiilor zonelor economice libere, pentru a păstra mecanismul instituțional existent în zonele economice libere.

Proiectul prevede modificări corespunzătoare la legile cu privire la zonele economice libere existente în Republica Moldova, în conformitate cu modificările operate la Legea nr. 440/2001 și la Codul fiscal, implicit:

- La articolul 5 din Legea nr. 26/2010 privind Zona Economică Liberă „Bălți”;
- La articolul 5 din Legea nr. 625/1995 cu privire la Zona Antreprenoriatului Liber „Expo-Business-Chișinău”;
- La articolul 5 din Legea nr. 626/1995 privind Zona Antreprenoriatului Liber „Tvardița”;
- La articolul 5 din Legea nr. 1295/2002 privind Zona Economică Liberă „Ungheni-Business”;
- La articolul 5 din Legea nr. 1527/1998 privind Zona Antreprenoriatului Liber „Valkaneș”;
- La articolul 5 din Legea nr. 1529/1998 privind Zona Antreprenoriatului Liber -Parcul de Producție "Taraclia".

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Trei opțiuni de bază au fost analizate și discutate cu Comisia Europeană, în vederea abordării problemei/lor menționate supra, implicit opțiunea de bază (**Opțiunea Propusă**) și două opțiuni alternative (**Opțiunile I-II**):

Opțiunea Propusă: Proiectul de act normativ propus, implicit modificarea Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere, Codului fiscal al Republicii Moldova, Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și legilor celor 6 zone economice libere existente în Republica Moldova, presupune în fond următoarele stipulări de bază:

- Garanțiile cu privire la regimul fiscal și vamal (statuate la alin (2) art. 13 din Legea nr. 440/2001) nu vor mai fi pentru perioada nedeterminată (activate oricând se modifică legislația în sensul înrăutățirii regimului vamal și/sau fiscal), dar până la data de 1 ianuarie 2034. Zece ani de garanție, sunt setați începând cu aceste modificări ale cadrului normativ, drept pentru care scutirea de la impozitul pe venitul rezidenților zonelor economice libere – forma de ajutor de stat existentă – se va acorda până la 1 ianuarie 2034.
- Ajutorul de stat sub forma scutirilor la impozitul pe venitul rezidenților nu va mai fi oferit necondiționat rezidenților zonelor economice libere, dar în funcție de volumul investițiilor și

respectând intensitatea specifică schemelor de ajutor de stat regional, aprobată prin Hotărâre de Guvern.

Opțiunea I (alternativă): Proiect de modificare și completare a unor acte normative, implicit modificarea Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere, Codului fiscal al Republicii Moldova, Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și legilor celor 6 zone economice libere existente în Republica Moldova, care presupune în fond următoarele stipulări de bază:

- Garanțiile cu privire la regimul fiscal și vamal (statuate la alin (2) art. 13 din Legea nr. 440/2001) nu sunt oferite pentru perioada nedeterminată (activate oricând se modifică legislația în sensul înrăutățirii regimului vamal și/sau fiscal), dar până la data de 1 ianuarie 2030.
- Scutirea de la impozitul pe venitul rezidenților zonelor economice libere – forma de ajutor de stat existentă – se acordă până la 1 ianuarie 2030 și până la 100% pentru toți rezidenții.
- Ajutorul de stat sub forma scutirilor la impozitul pe venitul rezidenților nu este oferit necondiționat rezidenților zonelor economice libere, dar în funcție de volumul investițiilor și respectând intensitatea specifică schemelor de ajutor de stat regional, aprobată prin Hotărâre de Guvern.

Opțiunea II (alternativă): Proiect de modificare și completare a unor acte normative, implicit modificarea Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere, Codului fiscal al Republicii Moldova, Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și legilor celor 6 zone economice libere existente în Republica Moldova, care presupune în fond următoarele stipulări de bază:

- Garanțiile cu privire la regimul fiscal și vamal (statuate la alin (2) art. 13 din Legea nr. 440/2001) sunt acordate până la data de 1 ianuarie 2030.
- Ajutorul de stat sub forma scutirilor la impozitul pe venitul rezidenților acordat în conformitate cu art. 49 din Codul fiscal al Republicii Moldova este înlocuit cu un mecanism de „*reducere treptată*” („*phasing out*”), prin care scutirile aferente impozitului pe venit sunt reduse treptat până în anul 2023, indiferent de genul de activitate și volumul investițiilor realizate.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele negative ale stării actuale:

- Nerespectarea angajamentelor asumate în Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova. În viitor: Obstrucționarea procesului de integrare europeană și ratarea tranșelor de asistență financiară din partea Uniunii Europene.
- Nerespectarea cadrului legal național cu privire la ajutorul de stat, implicit a reglementărilor procedurale setate în Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. În viitor: Inițierea procedurii de investigație din domeniul ajutorului de stat a Consiliului Concurenței, în baza procedurii privind ajutorul ilegal.
- Denaturarea concurenței pe anumite piețe. În viitor: poziția dominantă pe anumite piețe pentru agenți economici din ZEL-uri și, la partea opusă, pierderea pozițiilor de piață pentru restul agenților economici.

Efectele pozitive ale stării actuale:

- Condițiile actuale au determinat investiții de aproape 600 milioane USD și permit consolidarea competitivității unor producători autohtoni, implicit din sectoare precum producția de covoare.

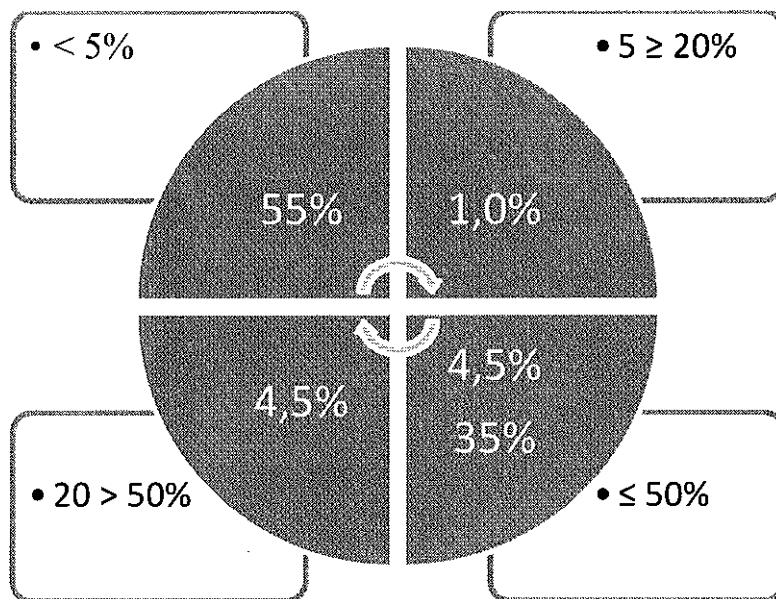
b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Proiectul de lege – opțiunea recomandată – reprezintă temeiul legal pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat regional pentru rezidenții zonelor economice libere prin Hotărâre de Guvern, schemă de ajutor de stat parțial aliniată la normele UE cu privire la ajutorul de stat, în conformitate cu negocierile dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană și a derogărilor obținute pe partea „efectului stimulat”, implicit:

- **Investițiile pentru stabilirea valorii intensității ajutorului de stat** acordat fiecărui beneficiar – nu cele din viitor (efectul stimulat), dar, odată ce rezidenții zonelor economice libere au realizat investiții. Vor fi eligibile costuri cu **investițiile în active corporale și necorporale**, localizate în zonele economice libere din Republica Moldova și înregistrate în evidențele întreprinderii.
- **Intensitatea maximă** a ajutorului de stat acordat în baza prezentei scheme (raportul dintre investiții și ajutorul de stat), calculată ca procent din valoarea cheltuielilor eligibile, nu va depăși pragul de **50% pentru întreprinderi mari, 60% pentru întreprinderi mijlocii și 70% pentru întreprinderi mici.**
- **Măsurile de sprijin** acordate în cadrul prezentei scheme constau în **scutiri de la plata impozitului pe venit** (cum sunt prevăzute la art. 49 din Codul fiscal):
 - 50% reducere la plata impozitului pe venit aferent veniturilor obținute din bunuri și servicii exportate în afara Republicii Moldova sau vândute altor rezidenți ZEL;
 - 25% reducere la plata impozitului pe venit aferent veniturilor obținute, altfel decât activitățile precedente.
 - 100% reducere la plata impozitului pe venit în cazul companiilor care au realizat investiții mari, pe o perioadă de 3 sau 5 ani în funcție de mărimea investiției (cel puțin 1 milion USD sau 5 milioane USD).
- **Durata schemei** – 10 ani, respectând intensitatea ajutorului de stat.
- **Furnizorul** – MDED, prin intermediul Administrațiilor Zonelor Economice Libere.
- **Consiliul Concurenței este implicat în etapa de pre-notificare**, după care toate datele vor fi puse la dispoziția Consiliului, în procedura de notificare formală.
- **Instituirea unui mecanism de monitorizare ex-post**, pentru verificarea respectării intensităților.

Impactul potențial identificat pentru opțiunea recomandată este preponderent asociat cu impactul economic. Totodată, analiza denotă impact diferit pentru rezidenții ZEL-urilor, din moment ce sunt volume diferite de investiții și sume diferite de ajutor de stat sub forma scutirilor de la plata impozitului pe venit de care au beneficiat rezidenții. Astfel, conform analizei preliminare realizate în baza datelor furnizate de către Serviciul Fiscal de Stat (SFS), 55% dintre rezidenții activi care au raportat investiții în active corporale și necorporale au intensitatea mai mică de 5%, mulți dintre aceștia au bilanța negativă, au plătit mai mult taxa zonală decât au beneficiat de ajutor de stat sub forma scutirilor la impozitul pe venit. În această ordine de idei, în următorul deceniu, perioada de aplicare a Schemei de ajutor de Stat, matematic nu pot trece de intensitatea de 10%, respectiv agenții economici prenotați nu vor fi nicicum afectați de proiectul de lege și modificărilor aferente. Doar 4,5% dintre rezidenți au calculată intensitatea peste 50%, respectiv cca 35% nu au furnizat date complete cu privire la investiții și/sau nu sunt eligibili pentru schema de ajutor de stat (Figura 5).

Figura 5. Intensitatea calculată a ajutorului de stat a rezidenților ZEL-urilor din Republica Moldova (date preliminare).

Sursa: calcule MDED, în baza datelor SFS.

Prin urmare, opțiunea propusă revendică și un mecanism de echitate în cadrul zonelor economice libere, odată ce rezidenții care au realizat investiții, au creat locuri de muncă, sunt cei care respectă criteriul intensității și, pe cale de consecință, nu vor fi nicicum afectați de modificările respective.

Costuri:

- Costurile desfășurării afacerilor vor crește pentru rezidenții zonelor economice libere care nu au realizat investiții în zonele economice libere și/sau au depășit intensitatea maximă a ajutorului de stat (potențiali 4,5% +35%) .
- Există probabilitatea ca rezidenții ZEL-urilor care n-au realizat investiții în zonele economice libere și/sau au depășit intensitatea maximă a ajutorului de stat să invoce garanțiile acordate în conformitate cu art. 13, alineatul (2) din Legea nr. 440/2001, cu potențial impact asupra cheltuielilor publice.

Beneficii:

- Acordarea ajutorului de stat rezidenților zonelor economice libere în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012.
- Respectarea angajamentelor asumate prin semnarea și ratificarea unui Tratat internațional – Acordul de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova.
- Opțiunea contribuie esențial la asigurarea unui mediu concurențial pe piața internă.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Pentru opțiunile alternative (Opțiunea I și Opțiunea II), impactul identificat este la fel preponderent economic. Diferențele esențiale, în materie de costuri și beneficii, comparativ cu prima opțiune:

Costuri:

- Costuri legate de litigiile cu rezidenții. Opțiunea alternativă I și II presupune un mecanism de ajutor de stat pe o perioadă de până la 6 ani, care presupune litigii cu majoritatea rezidenților existenți, inclusiv cu rezidenții care au realizat investiții și/sau nu au depășit intensitatea ajutorului de stat.

- Concurența inegală și discriminarea pozitivă. Opțiunea I și Opțiunea II presupune tratament egal pentru rezidenții zonelor economice libere, indiferent de investițiile realizate și ajutorul de stat de care au beneficiat.

Beneficii:

- Costurile desfășurării afacerilor nu vor crește.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupunerii privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Opțiunile analizate nu conțin riscuri iminente de natură tehnică-administrativă care să conducă la eșecul intervenției, cu excepția reticenței rezidenților zonelor economice libere de a semna Acorduri adiționale la Contractele de rezident, în conformitate cu Schema de ajutor de stat regională pentru zonele economice libere.

Riscurile sunt de natură politică, implică tergiversarea intervenției la solicitarea rezidenților ZEL-urilor.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Costurile potențiale sunt pentru rezidenții zonelor economice libere care nu au realizat investiții în zonele economice libere și/sau au depășit intensitatea maximă a ajutorului de stat.

Nu există costuri pentru majoritatea rezidenților zonelor economice libere sau pentru restul mediului de afaceri, implică pentru IMM-uri, în timp ce mediul concurențial pe mai multe piețe devine mai echitabil.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Opțiunea propusă contribuie la realizarea obiectivelor setate și, prin prisma analizei costurilor și beneficiilor în raport cu opțiunile alternative, este singura opțiune fezabilă.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

După adoptarea proiectului de lege – opțiunii recomandate – Guvernul va aproba Schema de ajutor de stat cu privire la ajutorul de stat pentru rezidenții zonelor economice libere, precum și a unei Scheme de ajutor de stat regional pentru investiții în industria prelucrătoare, în conformitate cu legislația națională cu privire la ajutorul de stat și aquis-ul UE, care presupune *inter alia* dezvoltarea unui mecanism complex de guvernare a ajutorului de stat – notificare, acordare, monitorizare, evaluare și raportare.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea se va efectua în baza următorilor indicatori de performanță:

1. Numărul beneficiarilor de ajutor de stat regional.
2. Valoarea investițiilor realizate de către beneficiarii ajutorului de stat regional.
3. Numărul constatărilor pozitive/aprecierilor ale Rapoartelor/declarațiilor Uniunii Europene.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impact imediat:

- Legislația ajustată la cadrul normativ național cu privire la ajutorul de stat și la practicile și normele UE.
- Dezvoltarea unui mecanism eficient de guvernanță a schemei de ajutor de stat .

Impact pe termen mediu și lung:

- Stimularea investițiilor private în sectoarele prioritare ale industriei naționale, în conformitate cu prioritățile setate în Programul național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028.
- Consolidarea concurenței echitabile pe piața internă.
- Deschiderea negocierilor de aderare pe Capitolul 8 – Politica în domeniul concurenței – și conectarea etapizată la piața internă europeană.

Opțiunea selectată va fi monitorizată, în conformitate cu atribuțiile funcționale, de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat, Consiliul Concurenței.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în promovarea prezentului proiect sunt:

- Instituții ale administrației publice centrale – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat, Consiliul Concurenței, Agenția de Investiții – care au în atribuțiile funcționale tangențe cu activitatea zonelor economice libere și ajutorul de stat;
- Agenții economici rezidenți ai Zonelor Economice Libere.
- Agenții economici reprezentanți ai celor 6 sectoare ale industriei prelucrătoare, setate în Programul național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028.
- Potențialii investitori interesați de un regim normativ previzibil și transparent, uniformizat cu prevederile normative europene în materia ajutorului de stat;

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Consultarea părților interesate:

- Grupul de lucru interinstituțional, responsabil de evaluarea cadrului normativ și armonizarea legislației în domeniul ajutorului de stat, în special zonele economice libere, instituit prin Decizia Prim-ministrului Republicii Moldova nr. 120/2022 – cu instituțiile administrației publice centrale și Delegația UE în Republica Moldova;
- Grupul de Lucru interinstituțional pentru elaborarea Programul național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028, implicit schemei de ajutor de stat pentru investiții în industria prelucrătoare, instituit prin Ordinul Viceprim-ministrului, Ministrului Dezvoltării

Economice și Digitalizării nr. 88/2023 – la care au participat asociațiile de business reprezentative pentru sectoarele industriale prenotate.

- Discuții repetate în cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării Economiei, precum și în ZEL-uri (ZAL „Expo-Business-Chișinău”) cu agenții economici interesați – rezidenți și nerezidenți ai ZEL-urilor.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Poziția părților interesate:

- Autoritățile/Instituțiile administrației publice centrale – susțin intervenția propusă, în calitate de opțiune negociată cu Comisia Europeană și derogările aferente.
- Rezidenții Zonelor Economice Libere – nu susțin intervenția propusă rezidenții care nu au realizat investiții în zonele economice libere și/sau au depășit intensitatea maximă a ajutorului de stat. .
- Companiile din sectoarele industriale eligibile pentru noua Schemă de ajutor de stat, susțin intervenția propusă:
 - Industria electronică.
 - Industria chimică și farmaceutică.
 - Industria componentelor auto.
 - Industria textilă.
 - Industria alimentară.
 - Industria materialelor de construcție.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	-1	-2	-2
povara administrativă	0	0	0
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	0
competitivitatea afacerilor	0	0	0
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	1	1	1
concurența pe piață	1	-1	-1
activitatea de inovare și cercetare	0	0	0
veniturile și cheltuielile publice	-1	-1	-1
cadru instituțional al autorităților publice	1	0	0
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	0	0
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	0	0
situația social-economică în anumite regiuni	0	0	0
situația macroeconomică	0	-1	-1
alte aspecte economice	0	0	0
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	0	0

nivelul de salarizare	0	0	0
condițiile și organizarea muncii	0	0	0
sănătatea și securitatea muncii	0	0	0
formarea profesională	0	0	0
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	0
nivelul veniturilor populației	0	0	0
nivelul sărăciei	0	0	0
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	0
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	0
partidele politice și organizațiile civice	0	0	0
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	0	0
modul sănătos de viață al populației	0	0	0
nivelul criminalității și securității publice	0	0	0
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	0
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	0
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	0
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	0	0
nivelul și calitatea educației populației	0	0	0
conservarea patrimoniului cultural	0	0	0
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	0
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	0
discriminarea	1	-1	-1
alte aspecte sociale	0	0	0
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	0
calitatea aerului	0	0	0
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	0
biodiversitatea	0	0	0
flora	0	0	0
fauna	0	0	0
peisajele naturale	0	0	0
starea și resursele solului	0	0	0
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	0
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	0
consumul și producția durabilă	0	0	0
intensitatea energetică	0	0	0
eficiența și performanța energetică	0	0	0
bunăstarea animalelor	0	0	0
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	0

utilizarea terenurilor	0	0	0
alte aspecte de mediu	0	0	0

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul preliminar de act normativ

Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect și/sau analiza de impact

Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (după caz)

Alte materiale informative/documente (la decizia autorilor)